

SARA LOC
TROJE

Preveo Vladan Stojanović

 izdavaštvo **vulkan**

Beograd, 2014.

*Za ujka Čipija
(1929–2013)*

KAKO JE SVE POČELO

Hajde, hajde, hajde...

Pem je zurila u upaljeni znak za vezivanje pojaseva. Nadala se da će se što pre ugasiti. Neće dugo izdržati. Zamišljala je kako je Džim grdi što se nije olakšala pre ulaska u letelicu: *Šta ti je, dođavola, bilo na pameti, kad znaš da imaš slabu bešiku?*

Istina je da se nije usudila da ode u neki od aerodromskih toaleta. Šta ako se nađe licem u lice s nekim od futurističkih naprava o kojim je čitala u vodičima i ne bude znala kako da povuče vodu? Šta ako usled nesrećnog spleta okolnosti ostane zaključana u kabini i propusti let? Kad se samo seti da joj je Džouni predložila da provede nekoliko dana u istraživanju grada, pre nego što produži za Osaku! Dlanovi su joj se znojili i od same pomisli na lutanje nepoznatim ulicama Tokija. Aerodrom je bio dovoljno otuđeno i zbunjujuće mesto. Gegala se ka Terminalu 2 i sledećem letu, unezverena i štokava posle leta iz Fort Vorta. Osećala se kao trapavi, spori džin, u ambijentu u kojem su svi pucali od delotvornosti i samopouzdanja. Vitka tela su hitro promicala oko nje. Tašne su se ljuljale, a pogledi krili iza naočara za sunce. Gurala se u autobusu svesna suvišnih kilograma. Pocrvenela bi kad god bi je neko pogledao.

Hvala bogu što je na letu za Tokio bilo mnogo Amerikanaca (fina momak koji je sedeo pored nje strpljivo joj je pokazao kako da koristi video-sistem), ali je na ovom letu bila bolno svesna činjenice da je jedini... koja je prava reč koju stalno koriste u detektivskim serijama koje Džim toliko voli? Kavkazoid – to je ta! I sedišta su bila mnogo manja. Stisnuta je kao šunka u konzervi. Sreća je htela da sedišta između nje i

muškarca poslovnog izgleda, koji je sedeo do prolaza, bude prazno. Nije morala da brine da će ga nehotice čušnuti. Ionako će mu zasmetati kad se bude provlačila pored njega da bi stigla do toaleta, zar ne? Bože moj, izgleda da je zaspao, što znači da će morati da ga probudi.

Avion je nastavio da se uspinje. Svetlosni znak nikako se nije gasio. Pogledala je kroz prozor u tamu. Crveno trepćuće svetlo na krilu pomolilo se kroz oblak. Stisnula je naslon sedišta i osetila podrhtavanje u utrobi letelice.

Džim je bio u pravu, čitav poduhvat joj se činio kao prevelik zalogaj i pre nego što je stigla na odredište. Upozorio ju je da nije stvorena za međukontinentalna putovanja. Pokušao je da je ubedi kako je čitav plan loša ideja. *Džouni može da doleti kući kad god joj se sviđi, Pem. Zašto bi putovala preko pola sveta da bi je videla? Zašto je htela da uči Azije? Zar američka deca nisu dovoljno dobra za nju? Ti čak i ne voliš kinesku hranu. Kako ćeš se, za ime sveta, izboriti sa sirovim delfinima ili ko zna kakvim lokalnim specijalitetima?* Nije uzmakla. Istrpela je njegovo negodovanje. Iznenadila ga je rešenošću da istraje u svom stavu. Džouni je otišla pre dve godine. Morala je da je vidi. Mnogo joj je nedostajala. Sudeći po fotografijama na internetu, blistavi oblakoderi Osake nisu se mnogo razlikovali od onih u normalnim američkim gradovima. Čerka ju je upozorila da će joj se lokalna kultura u prvi mah možda učiniti zbunjujućom i da Japan nisu trešnje u cvatu i gejša koje se umilno smeše iza lepeza. Pem ju je uveravala da će izaći na kraj s tim. Bila je dovoljno glupa da pomisli da se upušta u neku vrstu zabavne avanture kojom će se godinama hvaliti pred Ribom.

Avion je dostigao letnu visinu. Svetlosni znak se konačno ugasio uz zvučni signal. Sve se pokrenulo. Nekoliko putnika je ustalo i počelo da pretura po odeljcima iznad sedišta. Otkopčala je pojas. U sebi se molila da ne bude reda pred toaletom. Zamišljala je kako se gojaznim telom provlači pored tipa na zadnjem sedištu do prolaza, kad je zaglušujuća tutnjava prohujala kroz avion. Podsetila ju je na eksploziju auspuha, ali to se dešava kod automobila, zar ne? Jeknula je. Izgledala je glupo zbog zakasnele reakcije. Nije to ništa. Verovatno grmljavina. Da, to je to. U vodiču je pisalo da oluje nisu retka...

Usledila je još jedna eksplozija. Ova je više ličila na pucanj iz puške. Hor iskidanih krikova prolomio se s prednjeg dela letelice. Znak za

vezivanje sigurnosnih pojaseva ponovo je zasvetleo. Utrnulim prstima mašila se za poja. Nije mogla da se seti kako da ga veže. Avion je naglo gubio visinu. Osetila je džinovske ruke na ramenima. Stomak joj se podigao do grla. Uh-uh. Ne. Ovo se ne dešava. Ne njoj. Ovakve stvari se ne dešavaju osobama poput nje. Običnim i *dobrim* ljudima. Usledio je nagli trzaj. Pregraci iznad sedišta su zakloparali. Letelica se, na svu sreću, smirila.

Zvučni signal i obraćanje na japanskom, a zatim. „Molimo vas da ostanete na svojim mestima, s čvrsto vezanim pojasevima.“ Prodisala je. Glas je bio ozbiljan, ali ne i zabrinut. Nema potrebe za panikom. Ne dešava se ništa ozbiljno. Pokušala je da baci pogled iza sebe, da bi procenila reakcije drugih putnika. Videla je samo niz pognutih glava.

Ponovo je stisla naslone. Avion je sve snažnije podrhtavao. Ruke su joj se drmusale dok se zlokobni damar širio od stopala. U procepu između sedišta ispred nje pojavilo se oko, poluskriveno uvojkom crne kose. Sigurno pripada detencetu koje je stroga mlada žena s drečavim karminom na usnama vukla prolazom između sedišta neposredno pre uzletanja. Mališan ju je fascinirano posmatrao (neka o Azijcima priča ko šta hoće, ali su im dečica slatka kao šećer). Mahnula mu je i nasmešila se, ali on nije uzvratilo pozdrav. Majka se prodrala na njega, nakon čega je poslušno skliznuo na sedište, izgubivši se iz vida. Pokušala je da se osmehne, ali su joj se usta osušila, a usne zapele za zube. I, o moj bože, podrhtavanje se pogoršavalo.

Bela izmaglica plovila je prolazom između sedišta. Obavijala ju je. Bepomoćno je nastojala da oživi ekran ispred sebe. Pipala je u potrazi za slušalicama. Ovo se ne dešava. Ovo ne može da se dešava. Ne, ne, ne. Kad bi samo mogla da uključi ekran, da pogleda film, nešto ohrabrujuće – neku od romantičnih komedija koje je gledala na putu preko okeana... onu s nekim Rajanom. Avion se ponovo naglo trznulo. Činilo joj se da se ljulja levo-desno i gore-dole. Stomak joj se ponovo uznemirio. Grčevito je progutala vazduh. Neće se ispovraćati, uh-uh.

Poslovni čovek je ustao. Mahao je rukama dok se avion naginjao. Činilo se da pokušava da otvori gornji pregradak, ali nije mogao da uspostavi ravnotežu. Htela je da vrisne: *Šta to radiš?* Zbog nečeg je verovala da će se situacija pogoršati ako se on ne vrati na sedište. Snažne vibracije podsetile su je na dan kad se polomio stabilizator u mašini za pranje

veša i kad je prokletinja započela bučnu šetnju po kuhinji. Stjuardesa je iznikla iz beličaste izmaglice. Hvatala se za okolna sedišta. Dala je znak poslovnom čoveku da sedne. Ovaj je krotko poslušao. Zavukao je ruku u unutrašnji džep sakoa i izvadio telefon. Naslonio se čelom na sedište ispred sebe i počeo da priča.

Trebalo bi da se povede za njegovim primerom, da pozove Džima i da mu kaže nešto o Snuki, da ga podseti da je ne hrani onom jeftinom hranom. Trebalo bi da pozove Džouni, ali šta bi joj rekla – da će možda zakasniti? Ne, reći će joj da je ponosna na nju. Da li će dobiti signal? Zar upotreba mobilnog neće omesti navigacione uređaje? Na naslonu sedišta postoji telefonski aparat. Da li joj je za njega potrebna kreditna kartica?

Gde je njen telefon? Da li je u torbici s novcem, pasošem i pilulama, ili ga je ostavila u torbi? Zašto ne može da se seti gde je? Posegla je za torbicom. Činilo joj se da joj je stomak zalepljen za kičmu. Povratice. Znala je da će povratiti. Tad je napipala ručku torbe. Poklon za Božić od Džouni, pre nego što je otišla. To je bio lep Božić. Čak je i Džim tog dana bio dobro raspoložen. Ručka joj se izmakla iz ruke posle novog trzaja aviona. Nije htela da ovako umre, ne na ovaj način. Neće valjda skončati među strancima, s masnom kosom – novi šampon je bio greška – i natečenih zglobova, uh-uh. Nema šanse. Brzo – pomisli na nešto lepo, nešto dobro. Da. Ovo je samo san. Ona zapravo sedi na sofi sa sendvičem od piletine s majonezom. Snuki joj je u krilu, a Džim drema u svojoj fotelji. Zna da bi trebalo da se pomoli. Pastor Len bi joj baš to savetovao. Da li će sve ovo nestati ako se pomoli? Htela je da se moli, ali nije mogla da se seti nijedne reči. Procedila je „Isuse, pomoz!“ ali su je druge misli ometale. Ko će se brinuti o Snuki ako joj se nešto desi? Omatorila je. Ima skoro deset godina. Zašto ju je napustila? Psi ne razumeju takve činove. O bože, ima gomilu unihopa u zadnjem delu ormana s donjim vešom. Nikako nije stizala da ih baci. Šta li će misliti o njoj kad ih pronađu?

Izmaglica se zgušnjavala. Jetka tečnost joj se dizala iz stomaka. Pogled joj se maglio. Žuta plastična čaša pojavila joj se u vidokrugu, posle oštrog *krak*. Čula je još japanskog. U ušima joj je pucketalo. Osetila je ukus začinjađenih rezanaca, pojedjenih na prethodnom letu. Imala je vremena da oseti olakšanje što joj se više ne piški. Zatim engleski: nešto *pomoći saputnicima* nešto, nešto.

Poslovni čovek je i dalje govorio telefonom. Avion se ponovo oštro nagnuo. Aparat mu je ispao. Usne su mu se i dalje micale, kao da nije svestan da ga više ne drži. Nije mogla da udahne dovoljno vazduha u pluća. Imao je metalni, zrnasti ukus, od kojeg je ponovo počela da se guši. Snažni blesak zaslepio ju je u trenu. Posegla je za maskom, koja se ljuljala van njenog dohvata. Namirisala je da nešto gori, kao plastični sud zaboravljen na štednjaku. Jednom je zaboravila lopaticu u pećnici. Džim joj je nedeljama nemilosrdno prigovarao zbog toga. *Mogla si da spališ kuću, ženska glavo.*

Još jedna poruka... *spremi se, spremi se, spremi se za udar.*

Slika prazne stolice ispunila joj je glavu. Zapljusnuo ju je talas samo-sažaljenja, tako snažnog da se graničilo s bolom. To je njena stolica, ona u kojoj je svake srede sedela na biblijskom kružoku. Čvrsta, pouzdana, *prijateljska* stolica, presvučena platnom izlizanim od upotrebe, nikad se nije bunila zbog njene težine. Svaki put bi poranila na sastanak, da bi pomogla Kendri da iznese i razmesti stolice. Svi su znali da uvek sedi desno od pastora Lena, pored aparata za kafu. Molili su se za nju, dan pre polaska. Čak joj je i Riba poželela srećan put. Grudi su joj se ispunile ponosom i zahvalnošću, a obrazi goreli kad se našla u središtu pažnje. *Dragi Bože, molimo te da se pobrineš za našu sestru i dragu prijateljicu Pamelu, kao što se ona...* Avion je zadržtao. Torbe, prenosni računari i druge stvari poispadale su iz pregradaka iznad sedišta. Sve će biti u redu, ako nastavi da misli na praznu stolicu. To ju je podsetilo na igru koju je ponekad igrala na povratku kući iz tržnog centra: ako se mimoide s tri bela vozila, pastor Len će je zamoliti da podeli cveće umesto Ribe.

Otegnuti prodorni zvuk nalik struganju džinovskog metalnog nokta po tabli zaparao je vazduh. Pod se grčio pod njom. Težina joj je pogurala glavu ka krilu. Zubi su joj se sudarali. Želela je da vrisne, da naloži onom ko joj je nemilosrdno cimao ruke iznad glave da prestane. Pre nekoliko godina kamionet se naglo zaustavio ispred njenog automobila, dok se žurila da poveze Džouni iz škole. Od tog trenutka sve se usporilo. Bila je svesna sićušnih detalja, pukotine na vetrobranskom staklu, rđe na karoseriji, kape za bejzbol na glavi vozača – ali ovo, ovo se dešavalo tako brzo! *Neka prestane, predugo traje* – ljuljala se, udarala i drmusala. Glava, ne može da podigne glavu, a sedišta ispred nje pritiska joj lice. Blesnula je bela svetlost. Oslepela je, ne može...

Lomača pucketa i krcka, ali su joj obrazi hladni. Smrzavaju se, ako ćemo pravo. Mraz ujeda. Da li je napolju? Naravno da jeste! Glupačo, lomače ne plamte u zatvorenom prostoru, zar ne? Gde bi mogla biti? Uvek su se skupljali na ranču pastora Lena za Badnje večē. Sigurno je u dvorištu. Posmatra vatromet. Nikad nije dolazila bez čuvenog namaza od plavog sira. Nije ni čudo što se oseća tako izgubljeno! Zaboravila je namaz. Sigurno ga je ostavila na kuhinjskom pultu. Pastor Len će biti tako razočaran i...

Neko vrišti – *nema vrištanja za Božić, zašto vrištiš za Božić? To je vreme radosti i veselja.*

Podigla je ruku, da otre lice, ali nije mogla... nešto nije u redu. Ležala je na ruci iskrivljenoj iza leđa. Zašto leži? Da li je zaspala? Nije valjda zaspala za Božić. Tada uvek ima mnogo posla... Mora da ustane, da se izvini zbog nepristojnog ponašanja. Džim joj je stalno govorio da mora da zauzda misli, da pokuša da bude malo...

Prešla je jezikom preko zuba. Nešto nije u redu. Jedan sekutić je okrnjen, para joj jezik. Zagrizla je i progutala prljavštinu. Gospode, grlo je boli kao da guta žilete, da li je...

Saznanje o onom što se dogodilo pogodilo ju je punom snagom. Zastenjala je pritisnuta teretom spoznaje. S njom je stigao i bol. Procvetao je u desnoj nozi i stigao do stomaka. *Ustani, ustani, ustani.* Pokušala je da podigne glavu. Vrele igle zarile su joj se u potiljak kad je to učinila.

Još jedan vrisak, nedaleko od nje. Nikad nije čula sličan zvuk. Vrisak je bio prodoran, sirov i jedva ljudski. Molila se da utihne. Činio je bol u stomaku još gorim, kao da je povezan s njenom nutrinom. Imala je osećaj da joj svaki vapaj stiska i poteže creva.

Hvala bogu! Može da pomeri desnu ruku. Polako je napredovala. Opipala je stomak i napipala nešto meko, vlažno i izrazito *pogrešno*. Neće sad misliti o tome. Bože, potrebna joj je pomoć. Potreban joj je neko ko će joj pomoću. Eh, da je poslušala Džima i ostala kući sa Snuki, i da nije mislila zle misli o Ribl...

Prestani! Nije vreme za paniku. Uvek to kažu – ne paničite. Živa je. Trebalo bi da bude zahvalna na tome. Mora da ustane, da bi videla gde je. Jedno je sigurno, više nije na svom sedištu. Leži na nekoj mahovinstoj mekoj podlozi. Brojala je do tri. Pokušala je da se zdravom rukom obrne na bok. Morala je da odustane zbog nepodnošljivog bola. Sevnuo je čitavim telom, oštro i iznenadno kao strujni udar. Bio je tako jak da

nije mogla da poveruje da njoj pripada. Nastavila je da leži. Bol je tek tada počeo da jenjava. Ostavljao je zabrinjavajuću utrnulost za sobom (odlučila je da ni o tome ne razmišlja, uh-uh).

Zatvorila je i otvorila oči. Treptala je da bi joj se pogled razbistrio. Pokušala je da oprezno pomeri glavu udesno. Ovog puta je uspela, bez strašnog bola. *Dobro je*. Narandžasta svetlost u pozadini ometala joj je vidik, ali je razaznala gusto drveće. Nije mogla da prepozna neobična, izobličena stabla. Odmah ispred njih je opazila komad zgužvanog metala. Blagi bože, da li je to avion? Jeste... prepoznala je elipsasti prozorski otvor. Usledilo je pucketanje, šištanje i meka eksplozija, nakon koje joj je scena sinula u umu, kao usred dana. Oči su joj zasuzile, ali nije skrenula pogled. Neće to učiniti. Ugledala je nagorelu ivicu avionskog trupa, otkinutu od ostatka letelice. Gde je ostatak? Da li je sedela u tom delu aviona? To je nemoguće. Ne bi to preživela. Ličio je na slomljenu igračku nekog giganta. Slabo osvetljeni predeo podsetio ju je na dvorišta oko prikolica u kojima je živela Džimova majka. Bila su puna đubreta, starih automobilskih delova i slomljenih tricikala. Nije volela da posećuje svekrvu, iako je ona uvek bila ljubazna s njom... Položaj joj je ograničavao vidik. Zanimarila je pucketanje koje se javilo kad je okrenula glavu da bi naslonila obraz na rame.

Vrištanje je naglo prestalo, usred urlika. *Dobro je*. Nije želela da se opterećuje tuđim bolom i bukom.

Čekaj... Nešto se kreće, nešto iznad linije drveća. Tamno obličje – osoba – neko sitan, dete? Dete koje je sedelo ispred nje? Preplavio ju je stid. Ni na trenutak nije pomislila na njega ili njegovu majku dok je avion padao. Mislila je isključivo na sebe. Nije ni čudo što nije mogla da se moli. Kakva je ona hrišćanka? Obličje je nestalo iz vidokrug. Bol je sprečavao da okrene glavu.

Pokušala je da otvori usta i da se prodere. Ovog puta nije mogla da pomeri vilicu. *Molim vas! Ovdje sam! Bolnica! Dovedite pomoć!*

Nešto je meko lupilo iza njene glave. „Ak!“, uspela je da prozbori. „Ak!“ Nešto ju je dodirnulo po kosi. Suze su joj potekle niz obraze. Bezbedna je. Došli su da je spasu.

Čula je topot nogu u trku. *Ne idi! Ne ostavljaj me!*

„Pomozi mi, pomozi mi, pomozi mi.“ Eto, progovorila je. Tako valja. Ako može da govori, biće dobro. U šoku je, to je sve. Da. To je sve. „Pomozi mi.“

Lice se nadvilo nad njom. Toliko je blizu da oseća šapat dečakovog daha na obrazima. Pokušala je da se usmeri na njegove oči. Da li su... Ne-ne. Problem je u slabom osvetljenju. Bele su, sasvim su bele, nema zenica – *o Gospode, pomози mi!* Vrisak joj se začeo u grudima i nastanio u grlu. Nije mogla da ga oslobodi. Udaviće je. Lice se trglo. Pluća su joj teška, puna tečnosti. Disanje izaziva bol.

Nešto se pomerilo na krajnjoj desnoj ivici vidnog polja. Da li je to isto dete? Kako je tako brzo stiglo tamo? Pokazivalo je na nešto... na oblike tamnije od okolnog drveća. To su ljudi. Zaista su ljudi. Narandžasti sjaj je bledeo, ali je jasno videla njihove obrise. Bilo ih je na stotine. Izgleda da su išli ka njoj. Iskrsavali su između drveća, neobičnog drveća. Promicali su između izvitoperenih, nadutih i kvrgavih stabala.

Gde su im stopala? Nemaju stopala. To nije u redu.

Uh-uh. Nisu stvarni. Ne mogu biti. Nije mogla da im vidi oči. Lica su im mastiljave crne mrlje. Ravna su i nepokretna. Svetlost iza njih tinja i gasne.

Dolaze po nju – zna.

Strah čili, ustupajući mesto izvesnosti. Zna da neće još dugo. Ima osećaj da hladna i samouverena nova Pem – kakva je oduvek htela da bude – dolazi i preuzima njeno slomljeno, umiruće telo. Potražila je torbicu, zanemarujući izmrcvareni stomak. Napipala ju je, iako se premestila na drugu stranu. Sklopila je oči. Usredsredila se na otkopčavanje patent-zatvarača. Prsti su joj vlažni i klizavi. Neće odustati.

Zaglušujući zvuk ispunio joj je uši. Bivao je sve jači. Svetlost ju je preplavila odozgo. Zaigrala je iznad i oko nje. Ugledala je red razvaljenih sedišta, blistavi metalni kostur i novu novcatu cipelu s visokom štiklom. Čekala je da vidi da li će svetlost zaustaviti talas utvara. Nastavile su da puze napred. Još nije mogla da razazna detalje njihovih lica. A gde je dečak? Kad bi samo mogla da mu kaže da im se ne približava, zato što je znala šta žele. O da, tačno je znala šta žele. Nije mogla da razmišlja o tome. Ne dok su tako blizu. Zakopala je po torbi i s olakšanjem uskliknula kad je napipala glatku površinu telefona. Izvukla ga je iz torbice. Pazila je da ga ne ispusti. Imala je vremena da se čudi panici koja ju je obuzela kad nije mogla da se seti gde ga je stavila. Naložila je ruci da ga prinese licu. Šta ako ne bude radio? Šta ako je slomljen?

Neće biti. Neće dozvoliti da bude. Pobedonosno je ciknula kad je čula signal koji najavljuje poruku dobrodošlice. Još samo malo... Zabrinuto

Troje

je uzdahnula – u groznom je stanju. Ekran je sav krvav. Poslednjom snagom otvorila je meni. Pronašla je „snimanje glasa“. Buka iznad nje bila je zaglušujuća. Ogradila se od nje, baš kao i od činjenice da više ništa ne vidi.

Prinela je aparat usnama i progovorila.

CRNI ČETVRTAK

OD PADA DO ZAVERE

Uvid u fenomen Troje

Elspet Martins

Džejmson i Vajt pablišers
Njujork * London * Los Anđeles

BELEŠKA PISCA

Mali broj čitalaca neće se stresti od jeze na pomen Crnog četvrtka. Na taj dan, 12. januara 2012, srušila su se četiri putnička aviona. Poginulo je više od hiljadu ljudi. Ti događaji ušli su u anale velikih katastrofa koje su promenile naš pogled na svet.

Nikog nije iznenadilo što je informativni prostor nekoliko nedelja posle nesreće bio preplavljen svedočenjima, blogovima, biografskim i stručnim člancima. Neizmerna količina bajtova utажivala je morbidno zanimanje izazvano simultanim avionskim nesrećama i decom koja su ih na čudesan način preživela. Štampa ih je nazvala Troje. Niko nije mogao da predvidi zlokobni razvoj događaja i brzinu kojom će nastupiti.

Odlučila sam se za isti prilaz kao u knjizi *Pucanje*, pripovesti o zločinu vatrenim oružjem, koji su izvršila američka deca mlađa od šesnaest godina. Znala sam da ne mogu pridružiti svoj glas horu pre nego što dođem do objektivne slike. Nju sam mogla stvoriti samo ako dozvolim akterima događaja da o njima progovore sopstvenim rečima. Takav pristup iziskivao je oslanjanje na veliki broj izvora. Navešću samo neke: nedovršenu biografiju Pola Kradoka, sabrane poruke Čijoko Kamamoto i intervjuje koje sam lično obavila tokom i posle ovih događaja.

Nemam nameru da se ikom izvinjavam zbog iznošenja osetljivog i uznemiravajućeg materijala poput svedočenja osoba koje su se prve našle na poprištu tragedija, ispovesti bivših i sadašnjih pamelista, išoa pronađenih na mestu pada San erovog leta 678 i premijerno objavljenog intervjua sa isterivačem đavola koga je unajmio Pol Kradok.

Priznajem da sam u knjigu uvrstila izvode iz novinskih izveštaja i člana u časopisima da bih življe opisala kontekst događaja (u nekim slučajevima koristila sam ih i kao sredstvo naracije). Moja osnovna namera

Sara Loc

bila je, baš kao i u *Pucanju*, da čitalačkoj publici ponudim nepristrasni prikaz događaja koji su se dešavali od januara do jula 2012. godine, iz perspektive njihovih aktera. Podsećam čitaoce da ne gube iz vida da su ta svedočenja lično obojena i da su pozvani da izvode samostalne zaključke.

Elspet Martins
Njujork
30. avgust 2012.